

zaaknummer 2011 T 456

22 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[Naam],
geboren op [Datum],
wonende te [Plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden,

tegen:

[Naam],
geboren op [Datum], overleden in [Jaar] op onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders van de Heilige Joseph.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 4 januari 2012. Op 24 februari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van Broeder [Naam], algemeen overste van de Congregatie Broeders van de Heilige Joseph.

Op 19 april 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [Naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mw. mr. Van Schaik, voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen broeder [Naam], voornoemd.

Ter zitting is besloten de zaak aan te houden teneinde overste [Naam] in de gelegenheid te stellen nogmaals navraag te doen bij de oud-collega van aangeklaagde naar meer details omtrent de detentie van aangeklaagde.

Tevens zal de Klachtencommissie de tijd benutten om te bezien of bij de Commissie Deetman informatie is te verkrijgen omtrent aangeklaagde.

Bij brief van 21 augustus 2012 heeft de gemachtigde van klager de klachtencommissie een kopie toegestuurd van het proces-verbaal van de terechtzitting van [Datum] en het daaropvolgende vonnis van de strafkamer.

2. De klacht

2.1. Klager verbleef vanaf zijn achtste in [Naam]. Hij kwam uit een groot gezin, zijn moeder was langdurig overspannen. Klager leed aan epilepsie.

Vanaf zijn 12^e kwam klager onder leiding van aangeklaagde. Aangeklaagde was actief en betrokken. Hij organiseerde activiteiten voor de kinderen en hij was betrokken bij de scouting. Aangeklaagde was bijzonder geliefd, ook bij klager.

Het misbruik door aangeklaagde vond plaats op verschillende manieren en tijdstippen.

Het was vaste routine dat klager en de andere kinderen zich voor het douchen moesten uitkleden bij de badkuip, waarna aangeklaagde de watertemperatuur controleerde. Daarbij raakte aangeklaagde stevast het lichaam van cliënt aan en was er sprake van betasting.

Een volgend moment betrof een poging om klager anaal te penetreren bij aangeklaagde thuis. Klager was ongeveer 14 jaar oud en werd door aangeklaagde gevraagd om hem thuis te helpen bij een verbouwing. Er werd ook bij aangeklaagde thuis geslapen. Toen klager net in slaap was gevallen kwam aangeklaagde bij hem liggen, pakte zijn penis en trok hem af. Dit heeft twee achtereenvolgende weekenden plaatsgevonden.

Hierna werd het misbruik door aangeklaagde voortgezet op de zogenaamde ‘troepenzolder’ boven de therapieruimte in [Naam] of in het ‘troeplokaal’ in [Plaats].

Als er op de ‘troepenzolder’ werd geslapen, bepaalde aangeklaagde welke jongen op welke plaats moest liggen. Alle jongens lagen op een rij onder dekens. Hoewel de andere jongens dichtbij lagen, kreeg klager een plaats die voor de andere jongens niet goed zichtbaar was. Terwijl zij op de ‘troepenzolder’ lagen, kwam aangeklaagde regelmatig bij klager liggen. Aangeklaagde bevredigde klager vervolgens met zijn hand, waarbij klager zijn hand op de penis van aangeklaagde moest leggen. Het kwam ook regelmatig voor dat aangeklaagde klager oraal bevredigde.

Klager heeft de indruk dat aangeklaagde niet alleen klager seksueel misbruikte, maar hij heeft het nooit gemerkt dat het bij anderen gebeurde.

Tijdens het slapen, hielden de broeders een soort wacht, maar ook zij hebben niets gemerkt.

Klager kan zich nog duidelijk herinneren wanneer het misbruik ophield. Op een middag was klager op de slaapzaal toen aangeklaagde binnen kwam en bijzonder boos was. Nadat hij was vertrokken, heeft klager aangeklaagde niet meer gezien op [Naam].

2.2. Sinds het gebeuren heeft klager last van concentratieproblemen en heeft hij geheugenklachten. Klager heeft problemen met het opslaan en het onthouden van verbale informatie. Met name bij het volgen van cursussen geeft dat problemen voor klager.

Tevens heeft klager problemen op emotioneel gebied. Klager raakt snel in paniek, heeft periodieke gevoelens van somberheid, is hoog spanningsgevoelig, heeft de neiging tot somatiseren, kampt met een gebrek aan zelfvertrouwen, is angstig.

Als gevolg van deze gezondheidsproblemen is klager in [Jaar] volledig arbeidsongeschikt verklaard. Sindsdien ontvangt hij een uitkering.

Klager heeft in [Jaar] aan zijn vrouw verteld over hetgeen hem is overkomen op [Naam].

In [Jaar] heeft klager ook besloten om het misbruik aan te kaarten bij de directeur van epilepsiecentrum [Naam], de opvolger van [Naam]. Dit heeft slechts tot teleurstelling geleid.

2.3. Klager hoopt met het indienen van de klacht zijn ervaringen te kunnen verwerken. Daarnaast hoopt klager op begrip, erkenning en excuses van het Kerkelijk Instituut. Tenslotte wenst klager de materiële en immateriële schade, opgelopen door het seksueel misbruik, vergoed te krijgen.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Overste [Naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Er waren naast broeders ook leken werkzaam in [Naam]. Het was bekend dat soms kinderen werden meegenomen om bij werknemers thuis klusjes te doen. De Congregatie beschikt niet meer over archieven van personeel en bewoners. Echter een oud-collega heeft kunnen bevestigen dat aangeklaagde werkzaam was in de periode waarop de klacht van klager betrekking heeft. Aangeklaagde heeft drie tot vier jaar als verzorgende in [Naam] gewerkt. Tevens geeft de oud-collega aan dat aangeklaagde door de politie is opgepakt.

Als de leiding van het instituut bekend werd met 'bewezen' misdragingen door een broeder, werd de broeder als lid van de Congregatie geroyeerd.

De informatie die Overste [Naam] heeft gekregen van de oud-collega van aangeklaagde is te summier om de klacht van klager te kunnen bevestigen of ontkennen. Voorts zijn overste [Naam] geen andere klachten jegens aangeklaagde bekend.

Mocht het seksueel misbruik hebben plaatsgevonden zoals gesteld, dan wil overste [Naam] namens het bestuur van de Congregatie daarvoor zijn oprechte spijt betuigen. Indien klager het op prijs stelt is Overste [Naam] bereid om met klager in gesprek te gaan.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde klager gedurende een periode van 4 jaar met grote regelmaat seksueel heeft misbruikt. Het misbruik begon met het aanraken van de geslachtsdelen van klager tijdens de wekelijkse badbeurt. Het eindigde bij het oraal bevredigen van klager en het zich laten aftrekken door klager. De in het klaagschrift gestelde poging tot anale verkrachting is naar het oordeel van de Klachtencommissie niet aannemelijk gemaakt.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de veroordeling van aangeklaagde van [Datum], waarbij aangeklaagde is veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van 6 maanden, waarvan 3 maanden voorwaardelijk, met een proeftijd van drie jaar, wegens het plegen van ontucht met een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige, meermalen gepleegd. Uit dit vonnis blijkt dat aangeklaagde de geslachtsdelen van de minderjarige betastte tijdens de wekelijkse badbeurt.

Voorts blijkt uit de verklaringen van psycholoog/psychotherapeut [Naam] en maatschappelijk werker [Naam] van [Naam] dat klager al in [Jaar] hulp heeft gezocht voor de problemen die voortvloeiden uit het seksueel misbruik door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van de Heilige Joseph de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het misbruik onder de genoemde omstandigheden heeft plaatsgevonden en daarvoor namens de Congregatie oprechte spijt te betuigen.

Dit advies is vastgesteld op 22 november 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven pr. en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie Broeders van de Heilige Joseph en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.